

ПРИВАТНА ДЕТЕКТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Written by СВИШ АНАСТАСІЯ ВІТАЛІЇВНА, студентка юридичного факультету Тернопільського національного економічного університету (м.Тернопіль)

Monday, 04 May 2020 18:14

Актуальність теми. У сучасних умовах розвитку громадянського суспільства, розширення демократичних принципів щодо захисту прав людини, захисту інтересів юридичних осіб, особливої актуальності набуває процес розвитку послуг приватних охоронних та детективних структур, як певної альтернативи державним правоохоронним органам. Приватна детективна діяльність здійснюється на сьогодні в умовах повної правової неврегульованості, що фактично створює умови для порушень прав та свобод людини і громадянина. Тож надзвичайно важливо легалізувати приватну детективну діяльність, що поставить її під необхідний контроль з боку держави, а також встановить законодавчі гарантії дотримання прав і свобод громадян. Стан розробки. Проблематиці організації та здійснення детективної (розшукової) діяльності присвячено увагу у працях багатьох вчених, зокрема: Г. Козаченко, В. Пономарьов, О. Ляшенко, Т. Іванюта, А. Заїчковська, В. Калетняк, А. Крисін, О. Костирін, Г. Леонова, О. Озаріна, В. Мачуський, В. Постульга, О. Литвин, О. Сатановський та М. Федорін та інших.

Метою публікації є аналіз перспектив та форм приватної детективної діяльності в Україні.

Виклад основного матеріалу. У сучасному світі, завдяки художній літературі та кінопродукції, вже склався стереотипний узагальнений образ детектива. Як правило, це освічена та ерудована людина, яка знає кілька мов, має багатий життєвий досвід, вміє аналізувати складні ситуації, логічно мислити та миттєво приймати правильні рішення в екстремальних ситуаціях, а також повністю несе за них відповідальність. Також, зазвичай, у нього відмінне почуття гумору, і він володіє приголомшливими акторськими здібностями, оскільки детективам часто доводиться перевтілюватися в інші образи [1]. Як відомо, у всій Європі професія приватних детективів визнана директивою Європейського Співтовариства 1967 року, яка гарантує свободу підприємництва в усіх країнах-членах ЄС. Жодна країна не вправі заборонити або обмежити права приватного підприємця, не будучи при цьому не засудженою Європейським судом [2].

Діяльність приватних детективів і приватних детективних агентств подібна до діяльності правоохоронних органів. Зазвичай детективною діяльністю навіть займаються люди, які в минулому мали відношення до органів державної безпеки, правоохоронних органів, розвідувальних служб або інших державних органів, які мають відношення до оперативної діяльності. Водночас, слід усвідомлювати, що детективні структури не повинні замінювати чи перебирати на себе функції державних правоохоронних органів. Саме тісна співпраця цих суб'єктів, в межах окреслених чинними законодавчими актами повноважень, сприятиме розвитку цілісної системи захисту інтересів фізичних та юридичних осіб в державі.

Функціонування приватних детективів, детективних підприємств та їх об'єднань, на наш погляд, здатне підвищити відповідальність державної правоохоронної системи за своєчасне та професійне реагування на потреби громадян і суспільства, а також може звільнити правоохоронців від необхідності виконання незначних та невластивих їм функцій. Можливо навіть сприятиме загальному покращенню криміногенної ситуації. Це підтверджує досвід держав, у яких приватна детективна діяльність врегульована на законодавчому рівні й слугує задля збільшення можливості громадян та юридичних осіб отримати належний захисті своїх прав та інтересів.

Серед найбільш популярних послуг, які надають приватні детективи та детективні агентства виділяють такі, як: пошук осіб, місце перебування яких не відоме; розшук зниклого майна та домашніх тварин; виявлення подружньої зради; проведення збору

ПРИВАТНА ДЕТЕКТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Written by СВИШ АНАСТАСІЯ ВІТАЛІЇВНА, студентка юридичного факультету Тернопільського національного економічного університету (м.Тернопіль)

Monday, 04 May 2020 18:14

інформації щодо потенційних партнерів (дослідження та вивчення репутації та фінансового стану позичальників та інших партнерів, також їх спроможності реально виконувати взяті на себе фінансові зобов'язання, що певною мірою запобігає укладенню досить ризикових угод та ухиленню боржників від сплати заборгованості); забезпечення безпеки бізнесу; проведення перевірки способу життя дітей; виявлення фактів правопорушень та проведення найрізноманітніших розслідувань, наприклад, порушень прав інтелектуальної власності, незаконного використання товарних знаків, шахрайства в інтернеті тощо [3].

У нашій державі на сьогодні такий вид діяльності офіційно не визнаний, тому і не знайшов свого законодавчого врегулювання, хоча фактично приватною детективною діяльністю досить давно та результативно займаються фізичні та юридичні особи. За неофіційними даними, зараз майже в усіх регіонах України працює декілька тисяч приватних детективів та приватних детективних агентств. Тож очевидним є те, що процес становлення та функціонування в Україні приватної детективної діяльності є незворотнім.

І хоча законодавчо здійснення приватної детективної діяльності в Україні досі не визначено, відповідні законопроекти для подолання цієї прогалини вже розроблялися. Так, з 2000 року було зареєстровано ряд законопроектів про приватну детективну діяльність, які, на жаль, не отримали законодавчої підтримки. На наш погляд, прийняття такого Закону України не тільки дозволить легалізувати детективну діяльність та вивести її з тіні, поставити під необхідний контроль держави, а також суттєво розширить можливості сторони захисту щодо збору доказової бази [3].

На даний час у Верховній Раді України зареєстровано проект закону № 3010 від 04.02.2020 «Про приватну детективну діяльність», який визначає основні права та обов'язки приватних детективів, регламентує їхню діяльність та встановлює, хто має право займатися приватним розшуком. Приватна детективна діяльність визначається як незалежна професійна діяльність приватного детектива або діяльність детективного агентства щодо надання замовникам приватних детективних послуг з метою забезпечення захисту їх прав та законних інтересів на платній договірній основі [4].

У статті 3 вказаного Законопроекту України передбачено, що приватним детективом може бути фізична особа, яка має громадянство України, повну вищу юридичну освіту або вищу освіту за спеціальністю «правоохоронна діяльність», володіє державною мовою, стаж роботи в галузі права або правоохоронної діяльності 3 роки, пройшла відповідне навчання з метою зайняття приватною детективною діяльністю та отримала свідоцтво про право на заняття приватною детективною діяльністю.

Не може бути приватним детективом особа, яка має непогашену чи не зняту судимість за вчинення кримінального правопорушення; визнана судом недієздатною чи обмежено дієздатною; перебуває на обліку в психоневрологічних або наркологічних установах охорони здоров'я; позбавлена права на зайняття приватною детективною діяльністю протягом двох років з дня прийняття рішення Уповноваженим органом регулювання про припинення права на зайняття приватною детективною діяльністю [4].

У законопроекті цілком слушно присвячено увагу гарантуванню детективної таємниці – інформації, яка стала відома приватному детективу у зв'язку з наданням ним послуг і яка захищатиметься згідно із законом. Так, закріплюється, що інформація з питань, щодо яких здійснювалася приватна детективна діяльність, та відомості, що стосуються особистого життя, честі, гідності людини та громадянина, становлять детективну

ПРИВАТНА ДЕТЕКТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Written by СВИШ АНАСТАСІЯ ВІТАЛІЇВНА, студентка юридичного факультету Тернопільського національного економічного університету (м.Тернопіль)

Monday, 04 May 2020 18:14

таємницю. Приватним детективам та працівникам приватних детективних агентств встановлюється обов'язок забезпечити умови, що унеможливають доступ сторонніх осіб до відомостей, що становлять детективну таємницю, або їх розголошення, а також заборона розголошення та/або використання таких відомостей у своїх інтересах або інтересах третіх осіб. А за використання таких відомостей з метою шантажу інших осіб пропонується передбачити відповідальність [4].

Узагальнюючи, можна сформулювати наступний висновок: забезпечення безпеки громадян України та й країни в цілому є першочерговим завданням держави, однак чинне законодавство України у цій сфері відстає від життєвих реалій. Довгоочікуване прийняття закону, що врегулював би правовідносини у сфері детективної діяльності, має забезпечити єдину державну політику в детективній діяльності, що дозволить здійснювати досить дієвий державний контроль за правомірним використанням вогнепальної зброї і спеціальних засобів співробітниками детективних організацій, створити умови для розвитку цивілізованого ринку послуг, які будуть надаватися детективами, перешкоджати появі на ринку непідготовлених і недобросовісних суб'єктів, сприяти захисту прав і законних інтересів громадян.

Список використаних джерел: 1. Не «правова» професія – ДЕТЕКТИВ. URL: <https://dobrobut.biz.ua/ua/ne-pravovaja-professija-detektiv> (дата звернення: 26.04.2020)
2. Рада знову взялася за приватних детективів: Чи буде їх діяльність легальною? URL: <https://ua.112.ua/mnenie/rada-znovu-vzialasia-za-pryvatnykh-detektyviv-chy-bude-ikh-diialnist-l-ehalnoi-526120.html> (дата звернення: 25.04.2020)
3. Про детективів у сучасній Україні. Юридичний портал Протокол. URL: https://protocol.ua/ua/pro_detektiviv_u_suchasniy_ukraini/ (дата звернення: 27.04.2020)
4. Про приватну детективну діяльність: Проект Закону України від 04.02.2020 № 3010. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JI01325A.html (дата звернення: 25.04.2020) {jcomments on}